DZIENNIK POLSKI

ORGAN DEMOKRATYCZNY

Nr.558. Wtorek, dnia 17-go sierpnia 1943. Rok IV.

SYCILIA i WŁOCHY.

Kampania sycylijska zbliża się ku zakończeniu. Wojska sprzymierzone zajęły ostatnie większe osiedla przed Messyną, a oddziały niemieckie rozpoczęły rozpaczliwy wyścig ku Messynie, dla jaknajspieszniejszego przeprawienia się przez cieśninę na ląd apeniński. Ucieczka odbywa się pod nieprzerwanym gradem bomb eskadr aliantow, atakujących kolumny w odwrocie, porty włoskie i Messynę jak rownież linie komunikacyjne w południowej Italii, prowadzące na północ. Flota brytyjska wpłynęła do cieśniny Messyńskiej i topi ogniem dział statki, barki a nawet czołna, używane przez Niemcow do ewakuacji wojsk z wyspy. Odwrot niemiecki osłaniają straże tylne złożone z oddziałow włoskich, bijących się nader niechętnie. Szybki pościg utrudniony jest przez nader silne zaminowanie i zniszczenie wszystkich drog.

Finał kampanii rozpoczął się w piątek, gdy 8-ma armia zdobyła na wschodnim wybrzeżu miasta Riposto, Giarre i Milo, a Amerykanie na połnocy Piraino. Szybki pochód Anglikow na Piemonte i Fiume Fredo a Amerykan na Oliveiro załamał resztki oporu Niemcow, ktorzy rozpoczęli już tylko ucieczkę. Wczoraj rano zdobyli Brytyjczycy Taorminę i Castiglione, wojska amerykańskie zaś San Angelo i Milazzo tak, że odległość od Messyny wynosiła 25 km. Głowna kwatera sprzymierzony oznajmiła specjalnym komunikatem o końcowym przebiegu walk na Sycylii. Lotnictwo bojowe - jak wspomnieliśmy - uniemożliwia ucieczkę Niemcow i niszczy linie komunikacyjne we Włoszech, aby utrudnić przewóz niedobitkow na połnoc. Rownocześnie setki eskadr bombowcow uderzają na lotniska włoskie w okolicach Rzymu n.p. Ciba, Viterbo czy bazy w południowej Italii jak San Giovanni, Calamata i t.p. Bombowce z baz brytyjskich dokonały trzech z rzędu nalotow na Mediolan, wywołując ogromne zniszczenia oraz pożary, widoczne z granicy szwajcarskiej. Niezwykłego wyczynu dokonały amerykańskie Liberatory startujące z baz afrykańskich, ktore w liczbie 200 zbombardowały w dziennym nalocie w piątek Wiener Neustadt pod Wiedniem, zrzucając na hale montażowe Messerschmidtów 150 ton bomb. Trasa lotu wynosiła 4.000 km., w czasie tej operacji Amerykanie nie utracili ani jednej maszyny. Nieprzyjaciel był zupełnie zaskoczony, obrona prawie nie działała, a napotkane myśliwce nie podjęły walki. Montownie w Wiener Neustadt produkują 1/3 wszystkich Meserschmidtów.

Finał sycylijski i wzmożone bombardowanie Włoch postawiły rząd Badoglio w jeszcze trudniejszym położeniu. Po ostatnim nalocie na Rzym, ktory spowodował jeszcze większe zniszczenia niż poprzedni, trwają w mieście wciąż pożary. Demonstracje pokojowe ludności stolicy zmusiły rząd włoski do ogłoszenia Rzymu miastem otwartym. Rząd zapewnił po ogłoszeniu tej deklaracji, że uczyni wszystko, czego w takim wypadku wymagają międzynarodowe przepisy. Ale rownocześnie zażądał od wojsk niemieckich w Rzymie, by żołnierze wychodzący z koszar byli ubrani po cywilnemu. Sprzymierzeni uznali ogłoszenie Rzymu miastem otwartym za akt jednostronny i nie obowiązujący aliantów dotąd, póki z miasta nie zostaną usunięte garnizony wojskowe, składy i magazyny, ministerstwa i urzędy związane z wojną, jak również wstrzymany transport wojsk i materiałów przez węzeł rzymski oraz zamknięty przemysł wojenny. Stan taki musi stwierdzić i zagwarantować jako zgodny z rzeczywistością komisja państw neutralnych. Deklaracja rządu włoskiego nie wstrzyma narazie sprzymierzonych od ataków na stolicę Włoch. Radio watykańskie stwierdziło, że deklarowanie Rzymu miastem otwartym wzbudziło niesłychany entuzjazm mieszkańców. Mediolan przeżywa w dalszym ciągu piekło nalotów, miasto jest zupełnie sparaliżowane, fabryki, elektrownie, gazownie, telegraf i telefon są nieczynne, komunikacja z Turynem i Szwajcarią przerwana. Szereg obiektów ogarniętych jest pożarem. W mieście odbywają burzliwe demonstracje pokojowe, troska rządu tylko o Rzym oburzyła Mediolańczyków. Burmistrz miasta ustąpił, wojsko próbuje przeciwdziałać demonstrantom. Równocześnie z rozruchami przybierającymi na sile, rośnie przesilenie w kołach rządowych. Ustąpił drugi minister Guido Rocco, tekę po nim objął Carlo Gorli, 36-ciu byłych więźniów politycznych, którym po zwolnieniu z więzienia Badoglio powierzył wysokie urzędy, podało się do dymisji na znak protestu przeciw dalszej wojnie. Wołania o pokój stają się coraz silniejsze i groźniejsze.

Eskadry amerykańskie po zbombardowaniu Wiener Neustadt, wracały do Ameryki ponad Węgrami. Wywołało to alarm lotniczy w całym kraju, strach przed bombardowaniem i ... demo-

stracje pokojowe w wielu miastach. Oliwy do ognia dolał Londyn,ostrzegając przez radio naród węgierski,by robotnicy opuszczali fabryki jeśli chcą zachować życie. Dla narodu węgierskiego wybór jest jasny - powiedział Londyn - albo zabronić Niemcom używania kraju albo Węgry będą spustoszone na równi z Rzeszą. Pozycja regenta Horthy słabnie z każdą godziną,hr.Bethlen ze swą partią przeszedł do opozycji i żąda wycofania się z wojny,podobnie głoszą partie liberalna i chłopska. Atmosfera w kraju jest coraz więcej napięta. Rząd bułgarski przygotowuje się do opuszczenia stolicy z obawy przed bombardowaniem Sofii. W Finlandii rośnie niepokój przed następstwami opuszczenia Norwegii przez Niemców.

KONFERENCJA W QUEBEC.

Premier W.Churchill odbył z prez.Rooseveltem wstępne narady w Stanach Zjednoczonych. Omówiwszy ogólne plany,wrócił do Quebec i obradował z brytyjskimi dowódcami. W bieżącym tygodniu przyjeżdża prez.Roosevelt ze swym sztabem dla uczestniczenia w szczegółowym opracowaniu planów. Obrady w Quebec trwają nieprzerwanie dzień i noc.

W drugą rocznicę uchwalenia Karty Atlantyckiej wygłosił prez.Roosevelt przemówienie, w którym m.i.powiedział : "wrogami demokracji i postępu są nietylko Niemcy,Włochy i Japonia,ale wszystkie inne siły przemocy i ucisku. W wyniku naszego zwycięstwa muszą one być zmiażdżone,by ludzkość miała zapewniony pokój,dobrobyt i bezpieczeństw,zadeklarowane w Karcie Atlantyckiej.

NA WSCHODZIE I ZACHODZIE.

Wojska rosyjskie prowadzą ofenzywę na froncie 55o km.długim,z trzema ogniskami uderzenia. Na odcinku Smoleńska szpice wojsk doszły do Pawlinowa o 32 km.od Jelni. Obrona niemiecka jest systematycznie rozbijana,atak dwukierunkowy idzie na Smoleńsk i z północy na Briańsk. Niemcy rzucają tu pospiesznie posiłki dla udaremnienia kleszczowego manewru Rosjan,idącego ze Spazdemiańska na Rosław i z Pawlinowa na Jelnię. Na odcinku Briańska po 3-dniowych zaciętych walkach zdobyli silnie ufortyfikowany Karaczew i posunęli się lo km. za miasto. W Karaczewie wzięto wielu jeńców i zdobyto liczny sprzęt. Atak na Briańsk idzie z trzech kierunków,trzy linie z pięciu prowadzące z Briańska są przecięte. Teren jest niezwykle silnie umocniony i zacięcie broniony. W Charkowie - prawie zupełnie otoczonym - trwają zacięte walki uliczne. Rosjanie oddaleni są od centrum miasta o półtora kilometra. Niemcy silnie kontratakują,rzucając formacje czołgów Tygrys dla umożliwienia sobie odwrotu z kierunkiem na Dniepropietrowsk. Na południe od Charkowa Rosjanie sforsowali Doniec. Pochód rosyjski zagraża również Połtawie.

Na Zachodzie formacje Moskito bombardowały przez trzy noce Berlin,wzniecając - jak donosi Szwecja - panikę i zamęt. W ciągu ostatniej nocy formacje brytyjskie i amerykańskie dokonały ogromnych operacyj nad zachodnią Europą,atakując 17 lotniczych baz niemieckich. Amerykanie w dzień zbombardowali Le Bourget pod Paryżem,niszcząc w walkach 39 niem.myśliwców,Anglicy zestrzelili zaś 11 maszyn. Straty własne w tych rozległych operacjach wyniosły 25 samolotów. Nad Anglią ukazało się ostatniej nocy 25 maszyn niemieckich,z których 6 zestrzelono.

OSTATNIE WIADOMOSCI Z DNIA 17.bm. - godz.3.2o rano.

- Wojska sprzymierzone dotarły pod Messynę w okręgi objęte ogniem artylerii z pozycji na lądzie włoskim.
- W całej Norwegii Niemcy wprowadzili sądy doraźne. W Oslo dyrektor policji norweskiej został przez Niemców rozstrzelany za odmowę aresztowania kobiet,wzbraniających się wyjechać do Rzeszy. Radio Oslo ogłosiło,że z rozkazu Hitlera wszyscy oficerowie norwescy zostaną wywiezieni do obozu jeńców w Rzeszy.
- "Times" wyraża w artykule wstępnym przekonanie,że konferencja w Quebec wypowie się za szybkim uderzeniem na Niemcy i rozstrzygnięciem wojny w Europie.
- Od wtorku 17.bm.władze angielskie zamknęły na czas nieograniczony wiele terenów nadbrzeżnych,do których napływają z wnętrza kraju wielkie transporty wojsk sprzymierzonych. Ograniczona jest silnie komunikacja kolejowa.
- W ciągu 8-miu dni milion Berlińczyków opuściło stolicę Rzeszy. Uciekinierzy wywożeni są do Czech i zachodnich ziem Polski. Wielu z nich ucieka z powrotem do Rzeszy,lokując się po wioskach. D.N.B. ogłosiło plany ewakuacji wszystkich szkół z miast Rzeszy. Prasa niemiecka tłumaczy społeczeństwu milczenie Hitlera prowadzeniem przez niego walk na Wschodzie,co go całkowicie absorbuje. Sauckel w mowie nazwał szubrawcami tych,którzy nie wierzą,iż Hitl zesłany przez opatrzność wygra wojnę,bowiem ... żadnej jeszcze nie przegrał.

NA FUNDUSZ PRASY : "Czarny"-3.ooo zł.,"Janek"-loo,"Rączka"-2o,"Feluś"-lo,"Wid"-loo,"Morze"-2oo,"Słońce"-2o,"Zośka"-5o zł.

DO NARODU UKRAIŃSKIEGO.

W dniu 30 lipca 1943 r. Krajowa Reprezentacja Polityczna wydała następującą odezwę do Ukraińców :

Wojna zbliża się ku końcowi. Tryumf sprawiedliwości nad gwałtem i przemocą jest już blizki. Morze krwi przelanej w obronie wolności i sprawiedliwości, ofiary milionów istnień ludzkich nie pójdą na marne.

Polska, której udział w tej walce jest tak wielki i której cierpienia i ofiary są tak ogromne, wyjdzie z tej walki zwycięska i wraz z Aliantami uczestniczyć będzie w odbudowie nowego, lepszego świata.

Społeczeństwo ukraińskie – niestety pod wpływem wrogiej propagandy i zdezorjentowane przez tych, którzy chcą dziś uchodzić za przywodców i wyrazicieli woli Ukraińskiego Narodu, poszło w poważnej części inną drogą niż Polacy : drogą współpracy z okupantem. Już pierwsze miesiące wojny wykazały jednak, że "współpraca" ta ma polegać na ślepym posłuszeństwie i pomocy okupantowi w walce z Narodem i Państwem Polskim.

Ciężko i krwawo płaci już Naród Ukraiński za tę naiwną i służalczą politykę. Rozwianie się ostateczne wszelkich złudzeń co do politycznej niezależności choćby w najskromniejszej formie, przymusowa, niewolnicza praca na rzecz machiny wojennej w Niemczech i w Kraju, bezlitosny wyzysk gospodarczy, a ostatnio uzyskany "przywilej przelewania krwi" w pomocniczych formacjach armii niemieckiej – oto bilans czteroletniej współpracy ukraińsko-niemieckiej. Osamotnienie w świecie – zwłaszcza wśród państw alianckich – oto najważniejszy rezultat tej polityki na terenie zewnętrznym.

Ludność ukraińska w żywej ma również pamięci "współpracę" z okupantem sowieckim. Te dwa lata rządów bolszewickich zostawiły po sobie koszmarne wspomnienia. Aresztowania, masowe deportacje, a w ostatniej fazie i egzekucje – oto etapy, którymi bolszewicy kroczyli dla pozyskania sobie "oswobodzonej" – jak twierdzili – od polskiego jarzma, ludności ukraińskiej. Zapoznała się ona również w tym okresie z rezultatami panowania Sowietów w ciągu 25-ciu lat na Ukrainie Sowieckiej – panowania, które wyraziło się wytępieniem świadomego elementu Narodu Ukraińskiego w pustoszącej asymilacji proletarjackiej, wreszcie w rusyfikacji szerokich rzesz ukraińskich.

Zdawało się, że doświadczenia powinny opamiętać naród ukraiński i skłonić go do poddania rewizji swego dotychczasowego stanowiska. Przebłyski takiego opamiętania widoczne są już w szerokich masach Narodu Ukraińskiego, lecz akty dalszego współdziałania z Niemcami, akty okrucieństw i gwałtów, zadanych ostatnio przez Ukraińców ludności polskiej na ziemiach wschodnich Rzeczypospolitej z poduszczenia okupantów, a często i własnej inicjatywy, w dalszym ciągu kopią przepaść pomiędzy Narodem Polskim i Ukraińskim, a jednocześnie kopią grób dla marzeń Narodu Ukraińskiego.

Na zegarze dziejów zbliża się wielka historyczna godzina – godzina ostatecznego zwycięstwa sprawiedliwości. Kto jej wyczuć nie potrafi, ten sam na siebie wydaje wyrok.

Jako Krajowa Reprezentacja Polityczna Narodu Polskiego zwracamy się do Was w tym historycznym momencie :

> Zawróćcie z błędnej drogi ;
> Zerwijcie z upokarzającą Was zależnością od okupanta ;
> Potępcie bestialstwa masowych mordów, dokonywanych na ludności polskiej Wołynia przez ludność ukraińską, podjudzaną przez Niemców i bolszewików ;
> Powstrzymajcie natychmiast wszelkie wrogie akty ukraińskie przeciw Narodowi i Państwu Polskiemu ;
> Potępcie werbunek do dywizji ukraińskiej i przeciwdziałajcie mu ;
> Wytwórzcie z nami solidarną obronę przed niszczycielską akcją okupanta i czynnie stwierdźcie wrogie względem niego stanowisko Narodu Ukraińskiego.

Mamy wspólnych wrogów, przeto stańcie przy naszym boku do walki z nimi.

Jedynie wspólnie przelana krew w walce ze wspólnymi wrogami, z których jeden t.j. Niemcy gnębi obecnie oba Narody, a drugi t.j. Rosja już wyciąga chciwą rękę po nasze ziemie, zamieszkałe przez Polaków i Ukraińców, mogłaby wyrównać przepaść dzielącą dzisiaj oba narody i stworzyć podstawę do dalszej współpracy Polaków i Ukraińców w imię hasła : Za Waszą i Naszą Wolność.

Rozumiemy i oceniamy dążenia Narodu Ukraińskiego do stworzenia Niepodległej Ukrainy. Oświadczamy jednak, że nie zrezygnujemy ze wschodnich ziem Rzeczypospolitej, w południowej części których od wieków mieszkają Polacy obok Ukraińców, na których Naród Polski w ciągu wieków poczynił olbrzymi wkład cywilizacyjny i gospodarczy. Ziemie te powinny stać się nareszcie terenem braterskiego współżycia obu narodów. Gwarantujemy więc na tych ziemiach pełny

i swobo[illegible] wolności oraz równości praw i obowiąz-[illegible]watelskich.

Na tej drodze Naród Ukraiński znajdzie pełne zrozumienie i poparcie Narodu Polskiego i jego wielkoduszną gotowość do zapomnienia doznanych uraz i krzywd.

CHARAKTERYSTYKA FRONTU WSCHODNIEGO.

Wobec ostatnich wiadomości z frontu wschodniego i ich wpływu na nasze nastroje, wskazanym wydaje się poświęcić znowu trochę krytycznych rozważań temu frontowi. Ma to na celu uniknięcie przeceniania lub niedoceniania wydarzeń na tym odcinku światowych zmagań, tak ważnym dla nas ze względu na możliwe bezpośrednie konsekwencje dla naszego kraju. Przede wszystkim trzeba sobie stale uświadamiać, że wszelkie niemieckie i moskiewskie biuletyny, tak diametralnie zazwyczaj sprzeczne w swej treści, są identyczne w swym celu. W totalnej propagandzie, jaką obie strony uprawiają, nie stanowi prawda ani podstawowego współczynnika, ani nawet najlżejszego hamującego kryterium w podawaniu lub komentowaniu wiadomości. Zarówno Niemcy jak i Sowiety chcą wbrew oczywistej, tylekroć przez nas podkreślanej rzeczywistości, podsunąć walce na Wschodzie decydujące znaczenie w przebiegu wojny światowej, gdy tymczasem jasnem było i jest, że definitywne rozstrzygnięcie nastąpić musi przez tak bliską już klęskę Niemiec, grożącą im ze strony przemożnych sił anglosaskich. Stąd ta bezczelna przesada każdego sukcesu, przekręcanie faktów, przedstawianie własnych porażek jako strategicznych zwycięstw, fantastyczne cyfry zadanych przeciwnikowi strat w ludziach, sprzęcie, materiale i t.p. Jednym słowem kpiny z prawdy i zdrowego rozsądku, mające na celu podtrzymanie ducha we własnym obozie, skazanym na milczenie krytyki i mydlenie oczu całego świata ważnością tego frontu i rzekomo własną nietylko nie ~~zazupełną~~, lecz nawet urastającą potęgą. Tymczasem faktem jest, że na Wschodzie dawno już nastąpiło pewnego rodzaju wyrównanie sił.

Chcemy ~~tu pokrótce wytłumaczyć~~, jak to zrównoważenie sił należy zrozumieć i na czym ono polega.

Zarówno u Niemców jak i bolszewików zachodzi różnica między prawdziwą siłą zaczepną a odporną każdej z obu stron, przyczym w obu siła defensywna jest wielokrotnie większą od własnej ofenzywnej. Różnicę między pojęciem siły odpornej a zaczepnej jakiegoś kraju najlepiej zrozumiemy, jeżeli przypomnimy sobie siłę Anglii w roku 1940. We wojnie obronnej na terenie Rosji dysponują Sowiety nietylko swą armią, ale i bezpośrednio za obecnym frontem całą niemal swą ludnością bez różnicy płci, a nawet do pewnego stopnia i wieku oraz wielką siłą moralną, wynikającą z patriotycznej konieczności obrony własnego kraju przed bestialskim najeźdźcą. Posiadają one na swych tyłach głęboką sieć fortyfikacyj, uporządkowane etapy i dowolne przestrzenie manewrowe wrazie konieczności odwrotu na którymś z odcinków olbrzymiego frontu. Podobnie ma się rzecz i u Niemców. Nie mają oni wprawdzie na tyłach współdziałającej pomocnej ludności, ale za to milionowe armie przymusowych sił roboczych i wojsk pomocniczych, posiadają tak samo głęboką sieć fortyfikacyj i rozbudowane etapy. W obronie przeciw bolszewikom będzie się każdy Niemiec, nawet najzacieklejszy wróg hitleryzmu, bił do ostatniej kropli krwi, bo niczego i słusznie tak się nie boi, jak najazdu bolszewickiego na Niemcy, wiedząc co wkroczenie hord wschodnich znaczyłoby dla własnego kraju. Te same zajęte olbrzymie przestrzenie, które umożliwiły Rosji uniknięcie zupełnego rozgromienia w roku 1941, stoją obecnie Niemcom do dyspozycji wrazie konieczności walki defenzywnej przyczym nie ulega wątpliwości, że cofający się Niemcy zostawiliby za sobą szczerą pustynię niż było to Rosjanom możliwe przy ich szybkim odwrocie na tychże terenach. Siły zaczepne obu przeciwników są względnie znacznie słabsze niż na początku wojny, bo znużone i wyczerpane długą i krwawą walką i olbrzymimi stratami, poniesionymi w ludziach i materiale. Żadna ze stron nie jest obecnie w stanie osiągnąć wyraźnej, przemożnej, przygniatającej przewagi, stanowiącej konieczną przesłankę dla możliwości dalekosiężnej i wielkiej ofenzywy. Potencjał ofenzywny tak Niemiec jak i Rosji zmalał w przebiegu wojny, potencjał defenzywny obu natomiast wzrósł wskutek rozbudowy obrony, przywyknięcia i nauczenia się wojny, wyrównania jakości uzbrojenia i poznania atutów przeciwnika.

W rezultacie powyżej naszkicowanych rozważań widzimy, że wszelkie przewidywania ewentualnie grożącego nam w najbliższej przyszłości zalewu od Wschodu, nie mają żadnej logicznie uzasadnionej podstawy. Przeciwnie, przypuszczać należy, że obecna bolszewicka ofenzywa wnet straci oddech, że Niemcy za wszelką cenę trzymać się będą na Wschodzie i dalej, że front wschodni nie pierwszy, lecz ostatni dopiero się załamie w nieuniknionej już bliskiej hitlerowskiej katastrofie.

NA FUNDUSZ PRASY : "Świerk"-59o, "Pola"-5o, "A.Z."-5o, "Wiesław"-5o, "Jastrząb"-7o zł.

---ooo0ooo---